

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Návrh systému udílení osvědčení po splnění kvalifikační zkoušky

Autoři:

Veronika Pavlas Martanová

Helena Pacnerová

Michal Miovský

Jaroslav Šejvl

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Obsah

Úvod	3
Zavedení čtyř nových profesí do Národní soustavy kvalifikací (NSK)	4
Detailní popis některých vybraných kroků	6
Krok 1 Vytvoření „rodných listů“:	6
Krok 4 Vytvoření základní podoby návrhu kvalifikačních a hodnoticích standardů pro NSK	10
Krok 9 Zřízení autorizovaných osob	11
Autorizaci pro uznávání výsledků dalšího vzdělávání	11
Žádost o udělení autorizace	11
Povinnosti autorizovaných osob	12
Zkoušky - Jak realizovat zkoušky?	12
Zkušební komise	12
Osvědčení	14
Zánik a odnětí autorizace	14
Krok 10 Další postup a provázanost našeho návrhu s dalšími subjekty / projekty	16
Seznam příloh: „Rodné listy profesí“	20
Příloha 1 Návrh nové kvalifikace pro ověřování: Preventivní pracovník na základní úrovni	21
Příloha 2 Návrh nové kvalifikace pro ověřování: Preventivní pracovník na středně pokročilé úrovni .	25
Příloha 3 Návrh nové kvalifikace pro ověřování: Preventivní pracovník na pokročilé úrovni	30
Příloha 4 Návrh nové kvalifikace pro ověřování: Preventivní pracovník na expertní úrovni	36

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Úvod

Na základě zkušeností z předchozích kroků byl pod vedením hlavního řešitele vytvořen klíčový výstup **Návrh systému udílení osvědčení po splnění kvalifikační zkoušky**. (Ve shodě s Národní soustavou kvalifikací a platnými vyhláškami.) Tento výstup charakterizuje návrh postupů, jaké osvědčení absolventům udělovat a jak tuto kvalifikační zkoušku ukotvit ve stávajícím systému zkoušek a kvalifikací. Zvažovali jsme a vyhodnocovali několik různých variant, z nichž jsme následně zvolili tu nejperspektivnější a rozpracovali ji pro náš konkrétní účel, tedy zavedení Čtyřúrovňového modelu profesních kvalifikací v oblasti primární prevence do praxe. Jednotlivé aktivity jsou v našem výstupu rozfázovány, „nakrokovány“, přičemž je stále nutné respektovat, že se jedná o návrh. Je též vymezeno, které z kroků již byly naplněny v rámci projektu VYNSPI 2 (jedná se pouze o část úkolů vzhledem ke krátkému období realizace projektu, méně než 1 rok) a které kroky navrhujeme dále realizovat pro úspěšné dosažení našeho cíle. V závěru tohoto výstupu nabízíme návrh, jak propojit náš konkretizovaný cíl, tedy vytvoření čtyř nových kvalifikačních standardů v rámci Národní soustavy kvalifikací s dalšími projekty a zájmy MŠMT.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zavedení čtyř nových profesí do Národní soustavy kvalifikací (NSK)

Z předběžně uvažovaných variant jsme zvolili tu, která je nejkompexnější a nabízí systematizaci profesí v souladu s MŠMT. Rozhodli jsme se pro vytvoření čtyř nových kvalifikací v Národní soustavě kvalifikací. (<http://www.narodnikvalifikace.cz/>) Tento portál je informační základnou o soustavě celostátně uznávaných profesních kvalifikací v ČR. Zveřejňuje informace o profesních kvalifikacích, které jsou k danému datu schválené a uplatnitelné na pracovním trhu v ČR. Informuje o všech novinkách a událostech v oblasti ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání v ČR. Pro zavedení nových kvalifikací bylo třeba učinit následující kroky. V rámci projektu VYNSPI2 byly realizovány kroky 1 -4. Následující kroky 5 - 10 jsou navrženy nad rámec projektu jako podpora udržitelnosti jeho výstupů.

1. Vytvoření „rodného listu profesní kvalifikace“. Jedná se o standardní formulář, s jehož pomocí se hodnotí všechny předkládané návrhy na tvorbu nových profesních kvalifikací v NSK. V rámci projektu Vynspi 2 byly vytvořeny tzv. rodné listy pro čtyři nové navrhované kvalifikace (čtyři úrovně jedné profese dle různé úrovně znalostí, dovedností a kompetencí), (přílohy 1-4).
2. V této podobě bude návrh posuzován Koordinační radou, MŠMT, MPSV, autorizujícím orgánem i věcně příslušnou sektorovou radou (SR pro veřejnou správu a služby).
3. Pokud budou všechna zmíněná posouzení souhlasná, bude tvorba příslušných standardů profesních kvalifikací zařazena do plánu tvorby na rok 2015.
4. Základní podoba návrhu kvalifikačních a hodnoticích standardů bude vytvořena po schválení návrhu „rodného listu“ do skončení projektu VYNSPI 2, tedy do července 2015.
5. V srpnu bude pokračovat spolupráce s NSK2 na dokončení profesních standardů. Nad rámec projektu VYNSPI budou realizovány finální úpravy profesních standardů. Na tomto úkolu budou po dohodě s NSK spolupracovat Veronika Pavlas Martanová (KAD 1.LF UK) a Helena Pacnerová (NÚV).
6. V srpnu 2015 budou navrženi externí posuzovatelé pro dané standardy. Na tomto úkolu budou po dohodě s NSK spolupracovat Veronika Pavlas Martanová (KAD 1.LF UK) a Helena Pacnerová (NÚV).
7. Do konce října bude vše zpracováno, prodiskutováno, ohodnoceno a finální text standardů odsouhlasen příslušnou sektorovou radou (SR pro veřejnou správu a služby).

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

8. Po schválení budou kvalifikace definitivně zařazeny do databáze NSK. Národní soustava kvalifikací je veřejně přístupný, oborově a hierarchicky strukturovaný registr profesních kvalifikací uznávaných na pracovním trhu v ČR. Je základem systému ověřování a uznávání výsledků předchozího učení, který je novou cestou k získání plnohodnotné kvalifikace - ta se v ČR postupně stává stejně významnou jako cesta dosavadní a donedávna jediná - školní vzdělávání.

9. Zřízení autorizovaných osob.

10. Respektování získané kvalifikace v rámci MŠMT (doporučení pro vstup do škol, respektování kvalifikace ve vztahu k certifikacím, respektování ve vztahu ke kariérnímu řádu učitelů).

Jedná se o velmi problematický segment celé části tohoto výstupu. V současné době neexistuje žádný právní instrument, ve kterém by byla (být „de lege ferenda“) kodifikována povinnost statutárních zástupců škol a školských zařízení v budoucnu spolupracovat, resp. (uzavírat smlouvy) v rámci primární prevence pouze s takovými fyzickými nebo právníckými osobami, které by byly držitelem profesní kvalifikace.

Samotná existence profesních kvalifikací bez uvažovaného zakotvení v právních předpisech, tedy bez povinnosti spolupráce školy/školského zařízení s jejím držitelem, nepřináší praktické naplnění předložených dokumentů.

Z tohoto důvodu by bylo vhodné, aby MŠMT přistoupilo k diskusi zakotvení takové povinnosti, a to např. do vyhlášky. Stejně tak bude nutné zvážit přechodné období, po které se budou zájemci o profesní kvalifikaci připravovat na její získání, a které by mělo být alespoň čtyřleté.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Detailní popis některých vybraných kroků

V této části budou popsány kroky, na kterých jsme v rámci projektu Vynspi 2 participovali.

Krok 1 Vytvoření „rodných listů“:

Byl vytvořen Návrh nové kvalifikace pro ověřování dle zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), ve znění pozdějších předpisů pro tyto profese:

- Preventivní pracovník na základní úrovni
- Preventivní pracovník na středně pokročilé úrovni
- Preventivní pracovník na pokročilé úrovni
- Preventivní pracovník na expertní úrovni

Tento návrh zahrnovaly:

- a) Činnosti, které kvalifikace umožňuje vykonávat** – tyto činnosti byly popsány v souladu se Čtyřúrovňovým modelem vzdělávání, který byl vytvořen v rámci projektu financovaného z evropských strukturálních fondů VYNSPI I. ¹a v roce 2012 vyšel v publikaci: Charvát, M., Jurystová, L., Mioviský, M., (2012). Čtyřúrovňový model kvalifikačních stupňů pro pracovníky v primární prevenci rizikového chování ve školství. Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga. (dále jen Čtyřúrovňový model)
- b) Argumenty podporující zařazení kvalifikace do prioritně vytvářené skupiny** z důvodu jejího významu a využitelnosti – zde byly předloženy argumenty, na jejichž základě lze říci, že o tuto kvalifikaci bude zájem ze strany zájemců o získání certifikátu/ profesní kvalifikace a že po této kvalifikaci bude poptávka na trhu práce a bude zde dobře uplatnitelná.

V této části argumentujeme tím, že do škol a školských zařízení vstupuje **celá řada odborníků z mnoha resortů** (lékaři, záchranáři, policisté, sociální pracovníci, vojáci, psychologové apod.) s cílem realizace primární prevence. Naším cílem je vytvořit **systém, který by v budoucnu garantoval, že ve školách a školských zařízeních budou s dětmi v oblasti primární prevence rizikového chování pracovat odborníci, u nichž bude možno stanovit, pro jakou úroveň realizace primární prevence jsou kompetentní a způsobilí**. Navrhovaný čtyřúrovňový model prezentuje čtyři hierarchicky seřazené stupně odbornosti preventivního pracovníka, které jsou odstupňovány dle náročnosti preventivní práce.

¹ Tvorba systému modulárního vzdělávání v oblasti prevence sociálně patologických jevů pro pedagogické a poradenské pracovníky škol a školských zařízení na celostátní úrovni. CZ.1.07/1.3.00/08.0205 ESF OP VK

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Jedním z procesů, které již MŠMT v tomto směru nastavilo, je **proces certifikace odborné způsobilosti poskytovatelů programů primární prevence rizikového chování** zaštitěný ze strany MŠMT. Ve Standardech, dle kterých je odborná způsobilost posuzována, jsou specifikovány kvalifikační předpoklady potřebné k výkonu různých úrovní preventivních aktivit, které korespondují s navrhovaným modelem.

Navrhovaný model zohledňuje existující pozice ve školství a nezpochybňuje dosavadní vývoj vzdělávání v primární prevenci (naopak **vychází a staví na kontextuálních vazbách dosavadního vzdělávacího systému**) a je též přístupný snadné aktualizaci týkající se jednotlivých dílčích parametrů.

Čtyřúrovňový model vzdělávání byl vytvořen v rámci projektu financovaného z evropských strukturálních fondů VYNSPI I.² a v roce 2012 vyšel v publikaci zmíněné výše. **V navazujícím projektu VYNSPI II.³ byl pak v letech 2014 – 2015 (březen) pilotně ověřen.** Důraz na zavedení čtyřúrovňového modelu rovněž klade **Národní strategie primární prevence rizikového chování u dětí a mládeže v působnosti Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na období 2013 – 2018.** Jedním z prioritních bodů kapitoly 2.6. *Vzdělávání v oblasti primární prevence je Ověření a implementace Systému čtyřstupňového modelu vzdělávání pro pracovníky v primární prevenci rizikového chování ve školství.*

Poptávku o kvalifikaci „Preventivní pracovník na základní úrovni“ předpokládáme zejména ze strany škol a školských zařízení na straně jedné a na straně druhé od externích subjektů vstupujících do škol s preventivními programy (z oblasti zdravotnictví, neziskové organizace, Policie ČR, Městské Policie, pracovníci integrovaného záchranného systému, apod.).

Poptávku o kvalifikaci „Preventivní pracovník na středně pokročilé a pokročilé úrovni“ předpokládáme zejména ze strany škol, školských zařízení (např. zařízení pro ústavni a ochrannou výchovu a zařízení preventivně výchovné péče) a externích subjektů vstupujících do škol s preventivními programy (z oblasti zdravotnictví, neziskové organizace, Policie ČR, Městské Policie, pracovníci záchranných složek apod.).

Předpokládáme velkou poptávku o kvalifikaci „Preventivní pracovník na expertní úrovni“ ze strany školských zařízení (PPP, SVP) a zejména ze strany Státní správy (koordinační a

² Tvorba systému modulárního vzdělávání v oblasti prevence sociálně patologických jevů pro pedagogické a poradenské pracovníky škol a školských zařízení na celostátní úrovni. CZ.1.07/1.3.00/08.0205 ESF OP VK

³ Implementace a evaluace minimálního preventivního programu, systémových nástrojů ve vzdělávání a vytvoření sběrného systému v oblasti prevence rizikového chování pro pracovníky škol a školských zařízení na celostátní úrovni, CZ.1.07/1.1.00/53.0017

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

koncepční pozice v oblasti primární prevence) a vysokých škol (výuka, lektorství v programech DVPPP).

- c) **Autorizovaná osoba** (dále též AOs) provádějící ověřování dle hodnotícího standardu. Autorizovaná osoba je fyzická osoba, která je oprávněna v rámci kvalifikačních zkoušek u uchazečů ověřovat odborné specifické kompetence (odborné znalosti a dovednosti) a též odborné kompetence obecné, stanovené v kvalifikačním a hodnotícím standardu pro všechny čtyři úrovně. Autorizovanou osobou se může na základě žádosti a následného schválení autorizujícím orgánem (AOr, pro naši oblast je jím MŠMT) stát pouze Preventivní pracovník na 4., expertní úrovni prevence. V této části návrhu jsme postupovali ve shodě s publikací Čtyřúrovňový model.

Bylo zdůrazněno, že V rámci projektu VYNSPI 2 řešeného Klinikou adiktologie 1.LF UK a VFN v Praze bude do července 2015 vytvořena konkrétní metodika (*výstupy Návrh metodiky ověření znalostí, dovedností, kompetencí, testování a průběhu posuzování a Návrh metodického doporučení pro splnění kvalifikační zkoušky*), dle které mohou autorizované osoby postupovat při zkoušení uchazečů o danou profesi a ve stejném termínu bude k dispozici též konkrétní soubor testových otázek (*výstup Návrh testových otázek a stanovení podoby profesního portfolia pro všechny čtyři úrovně na základě existujícího Čtyř-úrovňového modelu*), dle kterých lze hodnotit uchazeče o danou kvalifikaci. V červenci 2015 budou tedy k **dispozici kompletní nástroje pro autorizaci všech čtyř kvalifikací**.

- d) **Možní vzdělavatelé pro tuto kvalifikaci**, kteří budou mít zájem a budou schopni vzdělávat pro tuto kvalifikaci i zajistit její propagaci. V této fázi návrhu jsme posuzovali: zájem vzdělávat, schopnost vzdělávat a schopnost propagace. Předpokládáme velkou poptávku o tyto kvalifikace ze strany škol, školských zařízení (PPP, SVP), externích subjektů vstupujících s preventivními programy do škol (z oblasti zdravotnictví, neziskové organizace, Policie ČR, Městské Policie, pracovníci záchranných složek apod.). Zájem o vzdělávání se tedy předpokládá na straně těchto poskytovatelů programů primární prevence. Zájem o vzdělávání Preventivních pracovníků na expertní pak předpokládáme zejména na straně Státní správy (vzdělávání pro koordinační a koncepční pozice v primární prevenci).

Schopnost vzdělávání pro tuto kvalifikaci se předpokládá na vysokých školách, pedagogických fakultách a 1. LF UK, které mají akreditované kurzy DVPP. Dále pak např. prostřednictvím akreditovaných kurzů realizovaných neziskovými organizacemi

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

zaměřující se na primární prevenci (např. Kurzy vedení školní třídy, vedení třídnických hodin – na základní úrovni; vedení tříd na selektivní úrovni prevence – pracovník na středně pokročilé úrovni; Specializační studia pro školní metodiky prevence – pracovníky na pokročilé úrovni; vzdělávání pro certifikátory - také preventivní pracovník na expertní úrovni na NUV apod.). Akreditovanými vzdělávacími institucemi se mohou stát např. krajská centra prevence, pedagogicko – psychologické poradny s oblastním metodikem prevence.

Motivovanost ke vzdělávání se pro tuto kvalifikaci chceme podpořit propojením a souladem s kariéřním řádem učitelů (viz dále).

Schopnost propagace tohoto vzdělávání je možná ve spolupráci s MŠMT.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Krok 4 Vytvoření základní podoby návrhu kvalifikačních a hodnotících standardů pro NSK

V následujícím kroku je třeba vést diskusi s tvůrci NSK, vyargumentování vzniku čtyř zmíněných kvalifikací Preventivního pracovníka, jejich detailní specifikace a obhájení jejich funkčnosti na trhu práce. V případě, že obdržíme souhlasné vyjádření koordinační rady NSK, bude vytvořen detailní návrh kvalifikačního a hodnotícího standardu pro NSK do července 2015. Tyto návrhy budou do tohoto dokumentu doplněny formou příloh. V době finalizace tohoto dokumentu na konci dubna 2015 nebylo možné kvalifikační a hodnotící standard vytvořit. Byly vytvořeny čtyři Návrhy nové kvalifikace (tzv. “rodný list“ kvalifikace viz výše). Návrhy Kvalifikačních a hodnotících standardů budou vytvořeny po následní diskusi s NSK.

Tvorba kvalifikačního a hodnotícího standardu (dále též KS a HS) pro každou kvalifikaci sestává z vymezení odborné způsobilosti na každé z úrovní. U odborné způsobilosti jsou poté stanovena jednotlivá kritéria a navržen způsob jejich hodnocení. Je třeba uvést v soulad navrhované kvalifikace (zejména kvalifikaci Preventivní pracovník na pokročilé úrovni) s již platnou kvalifikací školního metodika prevence, která již byla vytvořena v roce 2014 již v souladu se 3. úrovní Čtyřúrovňového modelu.

Dále musí být specifikovány organizační a metodické pokyny k realizaci zkoušky a jejímu hodnocení. Tyto pokyny budou v souladu s výstupy VYNSPI 2 (*Návrh metodiky ověření znalostí, dovedností, kompetencí, testování a průběhu posuzování a Návrh metodického doporučení pro splnění kvalifikační zkoušky a Návrh testových otázek a stanovení podoby profesního portfolia pro všechny čtyři úrovně na základě existujícího Čtyřúrovňového modelu*).

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Krok 9 Zřízení autorizovaných osob

V této části nabízíme soubor doporučení, praktické informace stávajícím a potenciálním autorizovaným osobám. Uváděné informace vycházejí ze zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání. Popisuje jednotlivé kroky žadatele o autorizaci, povinnosti autorizované osoby (AOs), průběh zkoušek a zánik a odejmutí autorizace. Detailněji viz <http://www.narodnikvalifikace.cz/Clanky/informace-a-doporuceni-pro-zadatele-o-autorizaci-a-autorizovane-osoby>.

Aby určitá instituce mohla ověřovat znalosti a dovednosti jednotlivých profesních kvalifikací vytvářených v rámci Národní soustavy kvalifikací, potřebuje být k této činnosti autorizování – stát se **autorizovanou osobou** (dále AOs). Pokud žádá o autorizaci právnická osoba nebo fyzická osoba podnikající, musí navrhnout **autorizované zástupce (jeden a více)** autorizované osoby, kteří splňují podmínky pro udělení autorizace fyzické osoby a budou vykonávat zkoušky jejich jménem. Autorizaci uděluje **autorizující orgán** (AOr) – příslušné resortní ministerstvo, v našem případě MŠMT.

Autorizaci pro uznávání výsledků dalšího vzdělávání

- upravuje zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání,
- autorizace se uděluje jen pro profesní kvalifikaci (PK), pro kterou je schválen kvalifikační standard (KS) a hodnoticí standard (HS) – viz Národní soustava kvalifikací,
- autorizaci uděluje příslušný autorizující orgán na základě písemné žádosti,
- autorizace se uděluje na dobu 5 let s možností obnovení,
- za autorizaci se hradí poplatek AOr ve výši 1 500,- Kč za každou PK (500,- Kč v případě obnovení).

Žádost o udělení autorizace

Jak postupovat při podávání žádosti o autorizaci v případě fyzické osoby:

- na webových stránkách www.narodnikvalifikace.cz budou pro naše 4 kvalifikace schváleny kvalifikační standardy a hodnoticí standardy a zveřejněno, kdo je autorizujícím orgánem příslušné kvalifikace. HS stanovuje, jakým způsobem bude dokládána odborná způsobilost, praxe, materiální a technické předpoklady, a jaké další doklady jsou při žádosti o autorizaci požadovány.
- na webových stránkách autorizujícího orgánu _ MŠMT budou ke stažení žádost a přílohy, které jsou vyžadovány. Na stránkách AOr budou také podrobné informace o podání žádosti – co se vyplňuje, dokládá, podepisuje, včetně všech žádaných příloh, detailněji viz <http://www.narodnikvalifikace.cz/Clanky/informace-a-doporuceni-pro-zadatele-o-autorizaci-a-autorizovane-osoby>.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- Žádost se předkládá autorizujícímu orgánu, který do 30 dnů, v případě splnění podmínek, vystaví autorizaci.

Povinnosti autorizovaných osob

- AOs musí informovat příslušný autorizující orgán o změnách údajů uvedených v žádosti o autorizaci včetně změn u autorizujícího zástupce (do 15 dnů ode dne, kdy AOs změnu zjistí).
- AOs je povinná zveřejnit termín konání zkoušky způsobem umožňující dálkový přístup, min. 5 dní před termínem konání zkoušky.
- AOs musí zaslat záznam o průběhu a výsledku zkoušky a stejnopis osvědčení Autorizujícímu orgánu do 1 měsíce ode dne konání zkoušky a splnit další povinnosti spojené s konáním zkoušky.
- V případě porušení povinností autorizované osobě hrozí pokuta až do výše 20.000,- Kč.

Zkoušky - Jak realizovat zkoušky?

Zkouška probíhá podle hodnoticího standardu profesní kvalifikace, který stanovuje:

- formu zkoušky (písemná, ústní, praktická nebo kombinovaná);
- zda má být zkouška realizována před jednou autorizovanou osobou / autorizovaným zástupcem či před zkušební komisí;
- dobu přípravy a realizace zkoušky;
- výše úhrady za zkoušku se odvíjí od §6 vyhl. 208/2007 Sb. ve znění pozdějších předpisů, není součástí hodnoticího standardu (na výši úhrady za zkoušku se dohodne AOs s uchazečem).
- Forma a obsah zkoušky u našich 4 kvalifikací jsou definovány pro každou úroveň, nástroje k její realizaci jsou nastaveny v metodikách a souborech testových otázek a úkolů (*výstupy VYNSPI 2: Návrh metodiky ověření znalostí, dovedností, kompetencí, testování a průběhu posuzování a Návrh metodického doporučení pro splnění kvalifikační zkoušky a Návrh testových otázek a stanovení podoby profesního portfolia pro všechny čtyři úrovně na základě existujícího Čtyř-úrovňového modelu*).

Zkušební komise

Pokud HS stanoví, že zkouška má být realizována před zkušební komisí (se dvěma až třemi členy), určí autorizovaná osoba / autorizovaný zástupce členy zkušební komise, kteří mají statut AOs / autorizovaného zástupce pro příslušnou profesní kvalifikaci.

- za průběh zkoušky odpovídá předseda komise;

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- je zapotřebí přítomnost všech členů – pokud to nelze z časového hlediska, určí předseda člena, který odpovídá za řádný průběh dané části;
- o výsledku rozhodují členové komise, při rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedy.
- Zkušební komise u našich 4 kvalifikací jsou definovány pro každou úroveň, nástroje k jejímu sestavení jsou nastaveny v metodikách a (výstupy VYNSPI 2: *Návrh metodiky ověření znalostí, dovedností, kompetencí, testování a průběhu posuzování a Návrh metodického doporučení pro splnění kvalifikační zkoušky*).

Uchazeč o zkoušku vyplní přihlášku ke zkoušce, kterou AOs pro uchazeče připraví a zpřístupní (formulář přihlášky je ke stažení na webu MŠMT i IS NSK). AOs zajišťuje vše potřebné k realizaci zkoušky (prostor, vybavení a zkoušející pro konkrétní den). AOs zašle žadateli **do 21 dnů od doručení přihlášky pozvánku** ke zkoušce a kopii pozvánky zašle také Autorizujícímu orgánu.

Pozvánka ke zkoušce musí obsahovat:

- jméno, příjmení, titul uchazeče o zkoušku,
- datum narození, adresu trvalého bydliště (popř. adresu pro doručování),
- název profesní kvalifikace,
- den, čas a místo konání zkoušky,
- výši, termín a způsob úhrady (úhrada nejpozději 7 dnů před konáním zkoušky).

Zkouška musí proběhnout do 3 měsíců od doručení přihlášky, nedohodne-li se AOs s uchazečem o zkoušku jinak. Některé hodnotící standardy uvádí i období, ve kterých je možno zkoušku konat. Nejpozději 5 dnů před termínem zkoušky AOs zveřejní datum konání zkoušky způsobem umožňující dálkový přístup.

Před zkouškou ověří autorizovaná osoba / autorizovaný zástupce autorizované osoby totožnost zkoušeného a další náležitosti, které stanovuje Národní soustava kvalifikací, respektive hodnotící standard příslušné profesní kvalifikace (např. potvrzení o zdravotní způsobilosti, doložení řidičského průkazu, výuční list, maturitní vysvědčení apod.). Požadavky, které je třeba doložit pro naše čtyři profesní kvalifikace, jsou přesně definovány vzniklými metodikami.

Zkouška je veřejná, pokud tomu nebrání např. hygienické nebo bezpečnostní předpisy (ochrana zdraví a bezpečnosti práce). **Do 5 dnů** ode dne konání zkoušky oznámí AOs písemně zkoušenému **výsledek zkoušky** a v případě úspěšného složení zašle také **osvědčení o profesní kvalifikaci**.

Osvědčení je veřejná listina, která je vydána absolventovi zkoušky v případě úspěšného složení zkoušky. Osvědčení musí být opatřeno vodotiskem, šedým podtiskem s motivem malého státního znaku a lipových listů na každé straně tiskopisu. List popřípadě dvoulist má formát 210

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

x 290 mm s přípustnou odchylkou 3 mm. Tiskopis lze objednat např. u firmy SEVT, a.s. (Pekařova 4, Praha 8, www.sevt.cz, e-mail: objednavky@sevt.cz), která má v nabídce tiskopisů Osvědčení o získání profesní kvalifikace. Výběr dodavatele záleží na AOs.

Osvědčení

Osvědčení musí obsahovat (dle zákona 179/2006 Sb. a jeho vyhlášek):

- jméno, příjmení, titul, rodné číslo (datum narození), místo narození absolventa zkoušky,
- datum konání zkoušky a datum vydání osvědčení,
- název profesní kvalifikace,
- výčet odborných způsobilostí dle Národní soustavy kvalifikací,
- údaje o zkoušejícím, členy zkušební komise, podpisy zkoušejícího,
- otisk úředního razítka s malým státním znakem ČR,
- jméno/název autorizované osoby a číslo její autorizace.

Do 1 měsíce ode dne konání zkoušky má AOs povinnost **zaslat záznam** o průběhu a výsledku zkoušky a **stejnopis osvědčení autorizujícímu orgánu**. Záznam o průběhu a výsledku zkoušky a osvědčení (stejnopisy) archivuje AOs po dobu 5 let ode dne vydání.

2 dny před zkouškou se může **uchazeč o zkoušku písemně ze zkoušky omluvit**. AOs navrhne uchazeči nový termín, pokud mu nebude vyhovovat, navrhne se do 6 týdnů od doručení pozvánky nový termín. Pokud se uchazeč ke zkoušce nedostaví bez omluvy, posuzuje se to tak, jako kdyby zkoušku vykonal neúspěšně, a úhrada za zkoušku se nevrací.

Zánik a odnětí autorizace

Autorizace zaniká:

- smrtí fyzické osoby nebo prohlášením fyzické osoby za mrtvou, zrušením nebo zánikem právnické osoby,
- uplynutím doby, na kterou byla autorizace udělena.

Autorizace se odebírá v případě, že:

- AOs uvede nepravdivé údaje v žádosti o autorizaci,
- AOs nesplňuje některou z podmínek pro udělení autorizace,
- AOs porušuje právní předpisy související s výkonem činnosti, a to tak, že:
  - neinformuje autorizující orgán o změnách,
  - neinformuje autorizující orgán o termínu konání zkoušky,
  - nehodnotí odbornou způsobilost v souladu s příslušným hodnotícím standardem,
  - se nedostaví nejméně dvakrát bez závažného důvodu ke zkoušce.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- AOs nemá déle jak 2 měsíce autorizovaného zástupce,
- AOs zažádá o odnětí autorizace.

Kontakty na autorizující orgány udělující autorizace pro profesní kvalifikace zveřejněné v informačním systému Národní soustavy kvalifikací (www.narodni-kvalifikace.cz):

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

PhDr. Martin Sycha, Ph.D, e-mail: martin.sycha@msmt.cz, tel.: 234 811 388

Nikola Drábová, e-mail: nikola.drabova@msmt.cz, tel.: 234 812 157

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Krok 10 Další postup a provázanost našeho návrhu s dalšími subjekty / projekty

I. Provázanost s kariérním řádem učitelů

Navrhujeme, aby byl respektován soulad navržených kvalifikací (zejména kvalifikace preventivní pracovník na základní úrovni, na středně pokročilé úrovni a pokročilé úrovni) s kariérním řádem učitelů. Ten byl vytvořen v gesci NIDV (Národní institut pro další vzdělání) v letech 2012 -2015. <http://www.nidv.cz/cs/projekty/projekty-esf/karierni-system.ep/>⁴

Tento systém popisuje čtyři kariérní stupně učitele: Kariérní stupeň (dále jen KS) 01, Začínající učitel, KS02 Samostatný učitel (zahrnující cestu ke specializovaným činnostem v oblastech školské logopedie, environmentální výchovy, prevence sociálně patologických jevů apod.), KS03 Vynikající učitel, pedagogický lídr školy (zahrnující cestu ke specializovaným pozicím ve škole – např. výchovný poradce, školní metodik prevence a další) a KS 04 Vynikající učitel, lídr školského systému. Navrhujeme tedy, aby kvalifikace Preventivní pracovník na základní úrovni a Preventivní pracovník na středně pokročilé úrovni byly respektovány jako možnosti specializace pro učitele na KS02.

Preventivní pracovník na pokročilé úrovni (často na pozici školního metodika prevence) je pak jednoznačně možností, jak naplnit KS03 a stát se „Vynikajícím učitelem“.

II. Provázanost s certifikacemi programů primární prevence

Uznání čtyř kvalifikací v oblasti primární prevence rizikového chování přinese výrazný posun také v kontextu certifikací poskytovatelů programů školské primární prevence rizikového chování. Certifikační proces je procesem posouzení a formálního uznání, že program primární prevence a jeho poskytovatel odpovídá stanoveným kritériím kvality a komplexnosti. Proces posouzení služby probíhá podle kritérií stanovených Standardy odborné způsobilosti

---

⁴ Projekt Kariérní systém (zkráceně Kariéra) řeší dlouhodobě očekávaný kariérní systém v oblasti školství, který umožní učitelům a ředitelům škol celoživotní zvyšování kvality jejich práce s návazností na motivující systém odměňování podle transparentních pravidel. Zvyšování profesionality a zlepšování pracovních podmínek pedagogických pracovníků je dlouhodobě jednou z priorit MŠMT. Pro naplnění této priority je nutné v rámci projektu vytvořit víceúrovňové standardy pro učitele a ředitele a popsat podmínky a možnosti kariérního postupu, připravit hodnotící procesy a navrhnout institucionální a finanční zajištění celého systému. Ke spolupráci na těchto úkolech budou osloveni vedle samotných škol také další klíčoví aktéři. Hodnota projektu se výrazně zvyšuje tím, že vybrané prvky nastavovaného systému budou ověřovány přímo v praxi. Finální výstupy tak budou připraveny k bezprostřední implementaci do českého školství.

Příjemcem dotace je MŠMT, realizátorem projektu je na základě partnerské smlouvy NIDV.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

poskytovatelů programů školské primární prevence rizikového chování⁵. V těchto standardech je již v souladu se čtyřúrovňovým modelem přesně popsáno, na jaké úrovni kvalifikace má být a jaké nároky má splňovat poskytovatel primárně preventivního programu. Zjednodušeně lze konstatovat, že pro poskytování programů všeobecné prevence (pro celou populaci) je třeba naplnit kvalifikaci Preventivní pracovník na základní úrovni; pro poskytování programů selektivní primární prevence (pro zvýšeně rizikové skupiny) je třeba naplnit kvalifikaci Preventivní pracovník na středně pokročilé úrovni; pro poskytování programů indikované prevence (s jedinci, u nichž je již zvýšené riziko indikováno) či pro vedení preventivního zařízení je třeba naplnit kvalifikaci Preventivní pracovník na pokročilé úrovni. Pro pozici certifikátora či koordinační a koncepční roli v oblasti primární prevence je třeba dosáhnout kvalifikace Preventivní pracovník na expertní úrovni. Certifikace usiluje o to, aby se stala nástrojem na zajištění standardní kvality poskytovaných programů prevence ve školách, jedině tento certifikát umožní cizím subjektům vstup do školního prostředí a bude garantovat, že program školské primární prevence realizovaný ve škole odpovídá požadovaným kritériím kvality a efektivity.

Uznání čtyř zmíněných certifikací usnadní proces certifikace a také bude pro ředitele škol možné jasně identifikovat, kdo je způsobilý preventivně pracovat s dětmi napříč různými resorty. V tuto chvíli do škol a školských zařízení vstupuje celá řada odborníků z mnoha resortů (lékaři, záchranáři, policisté, sociální pracovníci, vojáci, psychologové apod.) s cílem realizace primární prevence. Naším cílem je vytvořit systém, který by v budoucnu garantoval, že ve školách a školských zařízeních budou s dětmi v oblasti primární prevence rizikového chování pracovat odborníci, u nichž bude možno stanovit, pro jakou úroveň realizace primární prevence jsou kompetentní a způsobilí.

III. Metodické doporučení MŠMT a edukace škol

Zároveň se domníváme, že vhodnou podporou pro naše předcházející tvrzení, by bylo metodické doporučení MŠMT pro zřizovatele škol a školských zařízení, které by jasně specifikovalo, že pro realizaci primární prevence na školách je třeba volit / objednávat specialisty, kteří jsou pro danou činnost kompetentní – mají příslušnou kvalifikaci, či programy, které byly uznány efektivními – tedy ty certifikované. Tím by se zabránilo tomu, aby byla primární prevence realizována nekompetentně či způsobem, který může cílovou populaci dokonce poškodit.

---

⁵ Pavlas Martanová, V. (2012.). Standardy odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence rizikového chování. Praha, Univerzita Karlova v Praze & Togga.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

IV. Vytvoření vzdělávacích modulů jako přípravy pro kvalifikační zkoušky

V návaznosti na nově ustanovené kvalifikace se logicky nabízí příležitosti a potřeba vytvoření vzdělávacích modulů, které by připravovaly uchazeče o kvalifikační zkoušku. Na zkoušku je možné připravit se samostudiem či v některém z přípravných kurzů. Systémy vzdělávání a odborné přípravy se dnes mění směrem k přístupu zaměřenému na dovednosti. Výstupy z našeho pilotního ověřování však zdůrazňují i potřebu zkvalitnit informační – teoretickou složku v kurzech. Přípravné kurzy by se měly soustředit na konkrétní znalosti, dovednosti a kompetence, které jsou požadovány kvalifikační zkouškou. V důsledku toho budou kvalifikace transparentnější a pro poskytovatele vzdělávání bude snazší získat zpětnou vazbu z trhu práce a odpovídajícím způsobem upravit své programy. V tuto chvíli jsou k dispozici pouze některé typy kurzů, např. dvěstěpadesátihodinové kurzy specializačního studia pro školní metodiky prevence. Pro uvedení čtyř nových kvalifikací v život bude třeba vytvořit celkem čtyři typy přípravných kurzů. Příprava těchto vzdělávacích modulů je možných obsahem budoucích návazných projektů.

V. Zavedení preventivního minima (nároků Preventivního pracovníka na základní úrovni) do kurikula Pedagogických fakult

Z pilotního ověření čtyř kariérních stupňů v rámci projektu VYNSPI2 vyplynulo, že v některých dovednostech a způsobilostech učitelé z hodnocení vycházejí hůře než např. členové Hasičského záchranného sboru, kurátoři z odboru pro mládež, pracovníci hygienické stanice či policisté. Jednalo se o malý vzorek, který není možno považovat za reprezentativní, avšak vede nás k návrhu následujícího doporučení. Navrhujeme proto, aby znalosti, dovednosti a kompetence na úrovni Preventivního pracovníka na základní úrovni by vřazovány do kurikula učitelských oborů již na pedagogických fakultách. Pro naplnění tohoto požadavku by byla potřeba akreditace specializovaného předmětu Školná primární prevence na pedagogických fakultách, kde jsou učitelé připravováni na výkon své profese.

VI. Ocenění a posílení pozice ŠMP na školách, legislativní podpora, Zákon o prevenci

V rámci pilotního ověření jsme se opětovně setkali se silnou potřebou posílení pozice školních metodiků prevence na školách a potřebou jejich legislativní podpory. Kvalifikovaný školní metodik prevence naplňuje většinou kvalifikaci Preventivní pracovník na pokročilé úrovni. Jeho činnosti jsou definované ve vyhlášce č. 72/2005 Sb. v platném novelizovaném znění. V souladu s tím by mu měl být garantován časový prostor (úleva z výukového úvazku) a finanční odměna za vykonávanou činnost, které jsou v tuto chvíli formulovány pouze jako doporučení.

Celá situace by mohla být řešena/ podpořena jednotným zákonem o prevenci, který v ČR dlouhodobě chybí.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VII. Potenciální provázanost s Evropskou klasifikací povolání

Pro budoucí výhled navrhujeme též provázanost čtyř nově vzniklých kvalifikací s Evropskou klasifikací dovedností/kompetencí, kvalifikací a povolání (ESCO).⁶ Evropská komise spolu se zúčastněnými subjekty vyvíjí klasifikaci evropských dovedností/kompetencí, kvalifikací a povolání (European Skills/Competences, qualifications and Occupations, ESCO). Pro harmonizaci s touto Evropskou klasifikací povolání nabízíme soulad formální struktury. Klasifikace ESCO se zaměřuje na kategorizaci individuálních dovedností a kompetencí. Cílem je pochopit individuální soubory dovedností každé osoby a dovednosti vyžadované pro každé pracovní místo. Internetové portály pracovních příležitostí pak mohou najít pracovní místa, která nejlépe vyhovují individuálnímu souboru dovedností určitého uchazeče o zaměstnání. Klasifikace je mnohojazyčná a je propojena s příslušnými mezinárodními klasifikacemi a rámci, jako jsou NACE, ISCO a evropský rámec kvalifikací. Vývoj klasifikace ESCO koordinuje Generální ředitelství pro zaměstnanost, sociální věci a sociální začleňování a Generální ředitelství pro vzdělávání a kulturu Evropské komise.

VIII. Návazné projekty

Výše popisovaná doporučení v kroku 10 (I. – VII.) nabízejí celou řadu možností pro vypracování návazných projektů. Tyto projekty mohou zahrnout například následující oblasti:

- Dokončení kroků 5 – 10, tedy finalizace nových kvalifikací.
- Pilotní ověření zavedení čtyř námi založených nových kvalifikací do praxe. Tedy pilotní ověření námi navržených postupů na reprezentativním vzorku populace. (např. Návrh jednotného softwaru pro autorizované osoby – pro registraci či on-line testování znalostí by mohl být součástí návazného projektu.)
- Vytvoření vzdělávacích modulů / přípravných kurzů pro dané kvalifikace, v nichž bude mimo jiné jasně vydefinován podíl sebezkušenosti (který je u jednotlivých kvalifikací nárokován) a jasně formulovány teoretické nároky na znalosti, aby byla úroveň absolventů srovnatelná napříč poskytovateli vzdělávání.
- Harmonizace navržených postupů s kariérním řádem učitelů.
- Příprava akreditace specializovaného předmětu Školská primární prevence pro učitele na pedagogických fakultách.
- Provázanost čtyř námi založených nových kvalifikací s Evropskou klasifikací povolání.

⁶ http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=6&ved=0CEAQFjAF&url=http%3A%2F%2Fec.europa.eu%2Fsocial%2Fblob%2FdocId%3D9173%26langId%3DCs&ei=hobfVMHWCJXWapDigZAG&usq=AFQjCNE129Xb9Rng_DY5wy7bSowYceBe-A&siq2=d424HTzadqj6oxbBlpaWlq

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Seznam příloh: „Rodné listy profesí“

Příloha 1 Návrh nové kvalifikace pro ověřování: Preventivní pracovník na základní úrovni

Příloha 2 Návrh nové kvalifikace pro ověřování: Preventivní pracovník na středně pokročilé úrovni

Příloha 3 Návrh nové kvalifikace pro ověřování: Preventivní pracovník na pokročilé úrovni

Příloha 4 Návrh nové kvalifikace pro ověřování: Preventivní pracovník na expertní úrovni

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Příloha 1 Návrh nové kvalifikace pro ověřování: Preventivní pracovník na základní úrovni

Návrh nové kvalifikace pro ověřování

dle zákona č. 179/2006 Sb.

Název kvalifikace: Preventivní pracovník na základní úrovni

Pozice v Národní soustavě povolání (NSP), ke které se váže navrhovaná kvalifikace nebo **činnosti**, které kvalifikace umožňuje vykonávat (pokud není odpovídající pozice v NSP):

Název pozice v NSP: --

Činnosti („popis pracovního místa“):

Preventivní pracovník na základní úrovni realizuje **edukační a osvětové činnosti, práci s komunitním kruhem a s klimatem třídy a jiné běžně užívané prostředky všeobecné primární prevence.**

Příklady typických pozic pro základní úroveň jsou:

Preventivním pracovníkem na této úrovni může být pedagog realizující preventivní činnosti zakomponované díky školnímu vzdělávacímu programu a minimálnímu preventivnímu programu do jeho předmětů, třídní učitel realizující preventivní aktivity zahrnující metody práce s kolektivem či klimatem třídy, odborník z řad složek záchranného systému, který ve škole vede preventivní osvětovou přednášku nebo dobrovolný pracovník realizující pod dohledem kmenového preventivního pracovníka z externí NNO preventivní program na škole.

Argumenty podporující zařazení kvalifikace do prioritně vytvářené skupiny z důvodu jejího významu a využitelnosti:

1. Předložte, prosím, argumenty, na jejichž základě lze říci, že **o tuto kvalifikaci bude zájem ze strany zájemců o získání certifikátu a že po této kvalifikaci bude poptávka na trhu práce** a bude zde dobře uplatnitelná - např. předpokládaný rozsah nábory pracovníků s touto kvalifikací do vaší společnosti, předpokládaný počet pracovníků vaší společnosti zvyšujících touto cestou svou kvalifikaci apod. Znáte jiné společnosti, které budou uznávat tuto kvalifikaci a využívat ji při své personální práci, např. při výběru nových zaměstnanců a rozvoji kompetencí stávajících zaměstnanců?

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vyjádření navrhovatele:

Do škol a školských zařízení vstupuje **celá řada odborníků z mnoha resortů** (lékaři, záchranáři, policisté, sociální pracovníci, vojáci, psychologové apod.) s cílem realizace primární prevence. Naším cílem je vytvořit **system, který by v budoucnu garantoval, že ve školách a školských zařízeních budou s dětmi v oblasti primární prevence rizikového chování pracovat odborníci, u nichž bude možno stanovit, pro jakou úroveň realizace primární prevence jsou kompetentní a způsobilí.** Navrhovaný čtyřúrovňový model prezentuje čtyři hierarchicky seřazené stupně odbornosti preventivního pracovníka, které jsou odstupňovány dle náročnosti preventivní práce.

Jedním z procesů, které již MŠMT v tomto směru nastavilo, je **proces certifikace odborné způsobilosti poskytovatelů programů primární prevence rizikového chování** zaštitěný ze strany MŠMT. Ve Standardech, dle kterých je odborná způsobilost posuzována, jsou specifikovány kvalifikační předpoklady potřebné k výkonu různých úrovní preventivních aktivit, které korespondují s navrhovaným modelem.

Navrhovaný model zohledňuje existující pozice ve školství a nezpochybňuje dosavadní vývoj vzdělávání v primární prevenci (naopak **vychází a staví na kontextuálních vazbách dosavadního vzdělávacího systému**) a je též přístupný snadné aktualizaci týkající se jednotlivých dílčích parametrů.

Čtyřúrovňový model vzdělávání byl vytvořen v rámci projektu financovaného z evropských strukturálních fondů VYNSPI I.⁷ a v roce 2012 vyšel v publikaci: Charvát, M., Jurystová, L., Miovský, M., (2012). Čtyřúrovňový model kvalifikačních stupňů pro pracovníky v primární prevenci rizikového chování ve školství. Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga. **V navazujícím projektu VYNSPI II.⁸ byl pak v letech 2014 – 2015 (březen) pilotně ověřen.**

Důraz na zavedení čtyřúrovňového modelu rovněž klade **Národní strategie primární prevence rizikového chování u dětí a mládeže v působnosti Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na období 2013 – 2018.** Jedním z prioritních bodů kapitoly 2.6. *Vzdělávání v oblasti primární prevence* je *Ověření a implementace Systému čtyřstupňového modelu vzdělávání pro pracovníky v primární prevenci rizikového chování ve školství.*

Poptávku o kvalifikaci „Preventivní pracovník na základní úrovni“ předpokládáme zejména ze strany škol a externích subjektů vstupujících do škol s preventivními programy (z oblasti zdravotnictví, neziskové organizace, Policie ČR, Městské Policie, pracovníci záchranných složek apod.).

⁷ Tvorba systému modulárního vzdělávání v oblasti prevence sociálně patologických jevů pro pedagogické a poradenské pracovníky škol a školských zařízení na celostátní úrovni. CZ.1.07/1.3.00/08.0205 ESF OP VK

⁸ Implementace a evaluace minimálního preventivního programu, systémových nástrojů ve vzdělávání a vytvoření sběrného systému v oblasti prevence rizikového chování pro pracovníky škol a školských zařízení na celostátní úrovni, CZ.1.07/1.1.00/53.0017

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

2. **Znáte pro tuto kvalifikaci možnou Autorizovanou osobu (AOs)** – provádějící ověřování dle hodnotícího standardu, například jedna silná AOs, případně více menších AOs?

Poznámka: Uvedte, pokud možno, konkrétní návrh.

Vyjádření navrhovatele:

Autorizovaná osoba je fyzická osoba, která je oprávněna v rámci kvalifikačních zkoušek u uchazečů ověřovat odborné specifické kompetence (odborné znalosti a dovednosti) a též odborné kompetence obecné, stanovené v kvalifikačním a hodnotícím standardu pro všechny čtyři úrovně. Autorizovanou osobou se může na základě žádosti a následného schválení autorizujícím orgánem (MŠMT) stát pouze Preventivní pracovník na 4., expertní úrovni prevence.

Akreditované vzdělávací instituce pro organizaci zkoušek v rámci kvalifikačních

stupňů pracovníků v primární prevenci by měly dle navrhovatele splňovat tyto náležitosti

Požadavky institucionální:

Instituce realizuje vzdělávání v primární prevenci, tj. realizuje akreditované kurzy dle vyhlášky o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků (č. 317/2005 Sb.).

Instituce se prokazatelně déle než 3 roky věnuje vzdělávání pracovníků v primární prevenci rizikového chování. Autorizovanou osobou je tedy např. vysoká škola, pedagogicko psychologická poradna, kde pracuje oblastní metodik prevence, regionální centrum prevence, přímořízené organizace MŠMT např. NUV.

Požadavky personální:

Pro zajištění požadované odbornosti a kvality pracoviště je nezbytné, aby ve vzdělávací instituci působili (byli v pracovněprávním vztahu) alespoň dva pracovníci s kvalifikací Preventivní pracovník na expertní úrovni. Akreditovanými vzdělávacími institucemi se mohou stát např. krajská centra prevence (např. pedagogicko-psychologické poradny, nestátní neziskové organizace, univerzity) a další organizace, které v současné době působí jako metodická a koordinační pracoviště v oblasti primárně preventivních aktivit a tuto funkci v podstatě již neoficiálně plní.

V rámci projektu VYNSPI 2 (Implementace a evaluace minimálního preventivního programu, systémových nástrojů ve vzdělávání a vytvoření sběrného systému v oblasti prevence rizikového chování pro pracovníky škol a školských zařízení na celostátní úrovni, CZ.1.07/1.1.00/53.0017) řešeného Klinikou adiktologie, 1.LF UK a VFN v Praze bude do července 2015 vytvořena konkrétní metodika, dle které mohou autorizované osoby postupovat při

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

zkoušení uchazečů o danou profesi a ve stejném termínu bude k dispozici též konkrétní soubor testových otázek, dle kterých lze hodnotit uchazeče o danou profesi. V červenci 2015 budou tedy k dispozici kompletní nástroje pro autorizaci profese.

3. **Znáte pro tuto kvalifikaci možné vzdělavatele**, kteří budou mít zájem a budou schopni vzdělávat pro tuto kvalifikaci i zajistit její propagaci?

Posuzujte:

- *Zájem vzdělávat*
- *Schopnost vzdělávat*
- *Schopnost propagace*

Vyjádření navrhovatele:

Předpokládáme velkou poptávku o tuto kvalifikaci ze strany škol, školských zařízení (PPP, SVP), externích subjektů vstupujících s preventivními programy do škol (z oblasti zdravotnictví, neziskové organizace, Policie ČR, Městské Policie, pracovníci záchranných složek apod.). Zájem o vzdělávání se tedy předpokládá na straně těchto poskytovatelů programů primární prevence. Schopnost vzdělávání pro tuto kvalifikaci se předpokládá na vysokých školách, pedagogických fakultách a 1. LF UK, které mají akreditované kurzy DVPP. Dále pak např. prostřednictvím akreditovaných kurzů realizovaných neziskovými organizacemi zaměřující se na primární prevenci (např. Kurzy vedení školní třídy, vedení třídnických hodin apod.).

Motivovanost ke vzdělávání se pro tuto kvalifikaci chceme podpořit propojením a souladem s kariérním řádem učitelů.

Schopnost propagace tohoto vzdělávání je možná ve spolupráci s MŠMT.

Navrhovatel:

prof. PhDr. Michal Miovský Ph.D., přednosta

Klinika adiktologie 1.LF UK a VFN v Praze

.....

Jméno a příjmení, organizace, podpis

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Příloha 2 Návrh nové kvalifikace pro ověřování: Preventivní pracovník na středně pokročilé úrovni

Návrh nové kvalifikace pro ověřování

dle zákona č. 179/2006 Sb.

Název kvalifikace: Preventivní pracovník na středně pokročilé úrovni

Pozice v Národní soustavě povolání (NSP), ke které se váže navrhovaná kvalifikace nebo **činnosti**, které kvalifikace umožňuje vykonávat (pokud není odpovídající pozice v NSP):

Název pozice v NSP: ---

Činnosti („popis pracovního místa“):

Hlavní náplní aktivit pracovníka na středně pokročilé úrovni je přímá práce s cílovými skupinami dětí a školské mládeže. Jedná se o **systematickou preventivní práci** na vyšší úrovni obtížnosti, tj. zejména jde o **komplexnější programy všeobecné primární prevence nebo selektivní prevence**. Dle typu aktivit sem lze zařadit například **vedení programů s interaktivní komponentou** (např. nácvik a osvojování životních dovedností). Důležitou dovedností je dále například práce se zpětnými vazbami, schopnost naladit skupinu na (z psychologického hlediska) náročnější interakce či specifické znalosti o jednotlivých typech rizikového chování. Pracovník na této úrovni je schopen zvládnout krizové situace a zpracovat nepříjemné stavy, které se mohou v rámci jeho preventivní práce v kolektivu nebo u jednotlivců objevit. Pracovník musí mít specifické dovednosti jako například zvládání či identifikace agresivních anebo ohrožených jedinců a jejich předání do návazné odborné péče. Pracovník na středně pokročilé úrovni musí mít na pracovišti, kde působí, možnost odborného vedení pracovníkem na minimálně 3. úrovni, se kterým svou preventivní činnost pravidelně konzultuje.

Příklady typických pozic pro středně pokročilou úroveň jsou:

Proškolený primárně preventivní pracovník z řad pedagogů realizující interaktivní program všeobecné primární prevence založený na rozvíjení životních dovedností.

Pozvaný externí lektor (např. z neziskové organizace) realizující dlouhodobý a komplexní program všeobecné primární prevence na dané škole.

Pracovník ve školském zařízení pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy realizující specificky zaměřený program selektivní primární prevence.

Pracovník nízkoprahového zařízení pro děti a mládež realizující program selektivní primární prevence se specifickým zaměřením na zneužívání drog a jiné závislosti.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Argumenty podporující zařazení kvalifikace do prioritně vytvářené skupiny z důvodu jejího významu a využitelnosti:

4. Předložte, prosím, argumenty, na jejichž základě lze říci, že **o tuto kvalifikaci bude zájem ze strany zájemců o získání certifikátu a že po této kvalifikaci bude poptávka na trhu práce** a bude zde dobře uplatnitelná - např. předpokládaný rozsah nábory pracovníků s touto kvalifikací do vaší společnosti, předpokládaný počet pracovníků vaší společnosti zvyšujících touto cestou svou kvalifikaci apod. Znáte jiné společnosti, které budou uznávat tuto kvalifikaci a využívat ji při své personální práci, např. při výběru nových zaměstnanců a rozvoji kompetencí stávajících zaměstnanců?

Vyjádření navrhovatele:

Do škol a školských zařízení vstupuje **celá řada odborníků z mnoha resortů** (lékaři, záchranáři, policisté, sociální pracovníci, vojáci, psychologové apod.) s cílem realizace primární prevence. Naším cílem je vytvořit **system, který by v budoucnu garantoval, že ve školách a školských zařízeních budou s dětmi v oblasti primární prevence rizikového chování pracovat odborníci, u nichž bude možno stanovit, pro jakou úroveň realizace primární prevence jsou kompetentní a způsobilí.** Navrhovaný čtyřúrovňový model prezentuje čtyři hierarchicky seřazené stupně odbornosti preventivního pracovníka, které jsou odstupňovány dle náročnosti preventivní práce.

Jedním z procesů, které již MŠMT v tomto směru nastavilo, je **proces certifikace odborné způsobilosti poskytovatelů programů primární prevence rizikového chování** zaštitěný ze strany MŠMT. Ve Standardech, dle kterých je odborná způsobilost posuzována, jsou specifikovány kvalifikační předpoklady potřebné k výkonu různých úrovní preventivních aktivit, které korespondují s navrhovaným modelem.

Navrhovaný model zohledňuje existující pozice ve školství a nezpochybňuje dosavadní vývoj vzdělávání v primární prevenci (naopak **vychází a staví na kontextuálních vazbách dosavadního vzdělávacího systému**) a je též přístupný snadné aktualizaci týkající se jednotlivých dílčích parametrů.

Čtyřúrovňový model vzdělávání byl vytvořen v rámci projektu financovaného z evropských strukturálních fondů VYNSPI I.⁹ a v roce 2012 vyšel v publikaci: Charvát, M., Jurystová, L., Miovský, M., (2012). Čtyřúrovňový model kvalifikačních stupňů pro pracovníky v primární prevenci rizikového chování ve školství. Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga. **V navazujícím projektu VYNSPI II.¹⁰ byl pak v letech 2014 – 2015 (březen) pilotně ověřen.**

Důraz na zavedení čtyřúrovňového modelu rovněž klade **Národní strategie primární prevence**

⁹ Tvorba systému modulárního vzdělávání v oblasti prevence sociálně patologických jevů pro pedagogické a poradenské pracovníky škol a školských zařízení na celostátní úrovni. CZ.1.07/1.3.00/08.0205 ESF OP VK

¹⁰ Implementace a evaluace minimálního preventivního programu, systémových nástrojů ve vzdělávání a vytvoření sběrného systému v oblasti prevence rizikového chování pro pracovníky škol a školských zařízení na celostátní úrovni, CZ.1.07/1.1.00/53.0017

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

rizikového chování u dětí a mládeže v působnosti Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na období 2013 – 2018. Jedním z prioritních bodů kapitoly 2.6. *Vzdělávání v oblasti primární prevence je Ověření a implementace Systému čtyřstupňového modelu vzdělávání pro pracovníky v primární prevenci rizikového chování ve školství.*

Poptávku o kvalifikaci „Preventivní pracovník na středně pokročilé úrovni“ předpokládáme zejména ze strany škol, školských zařízení (např. zařízení pro ústavní a ochrannou výchovu a zařízení preventivně výchovné péče) a externích subjektů vstupujících do škol s preventivními programy (z oblasti zdravotnictví, neziskové organizace, Policie ČR, Městské Policie, pracovníci záchranných složek apod.).

5. **Znáte pro tuto kvalifikaci možnou Autorizovanou osobu (AOs) – provádějící ověřování dle hodnotícího standardu, například jedna silná AOs, případně více menších AOs?**

Poznámka: Uveďte, pokud možno, konkrétní návrh.

Vyjádření navrhovatele:

Autorizovaná osoba je fyzická osoba, která je oprávněna v rámci kvalifikačních zkoušek u uchazečů ověřovat odborné specifické kompetence (odborné znalosti a dovednosti) a též odborné kompetence obecné, stanovené v kvalifikačním a hodnotícím standardu pro všechny čtyři úrovně. Autorizovanou osobou se může na základě žádosti a následného schválení autorizujícím orgánem (MŠMT) stát pouze Preventivní pracovník na 4., expertní úrovni prevence.

Akreditované vzdělávací instituce pro organizaci zkoušek v rámci kvalifikačních

stupňů pracovníků v primární prevenci by měly dle navrhovatele splňovat tyto náležitosti

Požadavky institucionální:

Instituce realizuje vzdělávání v primární prevenci, tj. realizuje akreditované kurzy dle vyhlášky o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků (č. 317/2005 Sb.).

Instituce se prokazatelně déle než 3 roky věnuje vzdělávání pracovníků v primární prevenci rizikového chování. Autorizovanou osobou je tedy např. vysoká škola, pedagogicko psychologická poradna, kde pracuje oblastní metodik prevence, regionální centrum prevence,

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

přímořízené organizace MŠMT např. NUV.

Požadavky personální:

Pro zajištění požadované odbornosti a kvality pracoviště je nezbytné, aby ve vzdělávací instituci působili (byli v pracovněprávním vztahu) alespoň dva pracovníci s kvalifikací Preventivní pracovník na expertní úrovni. Akreditovanými vzdělávacími institucemi se mohou stát např. krajská centra prevence (např. pedagogicko-psychologické poradny, nestátní neziskové organizace, univerzity) a další organizace, které v současné době působí jako metodická a koordinační pracoviště v oblasti primárně preventivních aktivit a tuto funkci v podstatě již neoficiálně plní.

V rámci projektu VYNSPI 2 (Implementace a evaluace minimálního preventivního programu, systémových nástrojů ve vzdělávání a vytvoření sběrného systému v oblasti prevence rizikového chování pro pracovníky škol a školských zařízení na celostátní úrovni, CZ.1.07/1.1.00/53.0017) řešeného Klinikou adiktologie, 1.LF UK a VFN v Praze bude do července 2015 vytvořena konkrétní metodika, dle které mohou autorizované osoby postupovat při zkoušení uchazečů o danou profesi a ve stejném termínu bude k dispozici též konkrétní soubor testových otázek, dle kterých lze hodnotit uchazeče o danou profesi. V červenci 2015 budou tedy k dispozici kompletní nástroje pro autorizaci této profese.

6. **Znáte pro tuto kvalifikaci možné vzdělavatele**, kteří budou mít zájem a budou schopni vzdělávat pro tuto kvalifikaci i zajistit její propagaci?

Posuzujte:

- *Zájem vzdělávat*
- *Schopnost vzdělávat*
- *Schopnost propagace*

Vyjádření navrhovatele:

Předpokládáme velkou poptávku o tuto kvalifikaci ze strany škol, školských zařízení (PPP, SVP), externích subjektů vstupujících s preventivními programy do škol (z oblasti zdravotnictví, neziskové organizace, Policie ČR, Městské Policie, pracovníci záchranných složek apod.). Zájem o vzdělávání se tedy předpokládá na straně těchto poskytovatelů programů primární prevence. Schopnost vzdělávání pro tuto kvalifikaci se předpokládá na vysokých školách, pedagogických fakultách a 1. LF UK, které mají akreditované kurzy DVPP. Dále pak např. prostřednictvím akreditovaných kurzů realizovaných neziskovými organizacemi zaměřující se na primární prevenci (na všeobecné a selektivní úrovni, např. Kurzy vedení školní třídy, vedení třídnických hodin apod.).

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Motivovanost ke vzdělávání se pro tuto kvalifikaci chceme podpořit propojením a souladem s kariérním řádem učitelů.

Schopnost propagace tohoto vzdělávání je možná ve spolupráci s MŠMT.

Akreditovanými vzdělávacími institucemi se mohou stát např. krajská centra prevence (např. pedagogicko-psychologické poradny, nestátní neziskové organizace, univerzity) a další organizace, které v současné době působí jako metodická a koordinační pracoviště v oblasti primárně preventivních aktivit a tuto funkci v podstatě již neoficiálně plní.

Navrhovatel:

prof. PhDr. Michal Miovský Ph.D., přednosta

Klinika adiktologie 1.LF UK a VFN v Praze

.....
Jméno a příjmení, organizace, podpis

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Příloha 3 Návrh nové kvalifikace pro ověřování: Preventivní pracovník na pokročilé úrovni

Návrh nové kvalifikace pro ověřování

dle zákona č. 179/2006 Sb.

Název kvalifikace:	Preventivní pracovník na pokročilé úrovni
Pozice v Národní soustavě povolání (NSP), ke které se váže navrhovaná kvalifikace nebo činnosti, které kvalifikace umožňuje vykonávat (pokud není odpovídající pozice v NSP):	
Název pozice v NSP: --	
Činnosti („popis pracovního místa“):	<p>Preventivní pracovník na pokročilé úrovni může vykonávat práci ve dvou liniích. První představuje organizační linie, kde se jedná o činnosti metodické, koordinační a informační. Pracovník koordinuje tvorbu minimálních preventivních programů, metodicky vede ostatní pracovníky působící v prevenci v rámci své instituce, komunikuje a spolupracuje s dalšími aktéry primární prevence a relevantními institucemi v regionu, vede evidenci o práci s cílovou skupinou, monitoruje výskyt rizikového chování v daném zařízení atp. Na školách jde o klasické povinnosti definované pro školní metodiky prevence (vyhláška č. 72/2005 Sb).</p> <p>V druhé linii jde o přímou preventivní práci s cílovými skupinami. Pracovník na pokročilé úrovni je schopen pracovat se všemi typy programů primární prevence, včetně prevence indikované.</p> <p>Jedná se o složitější programy, které již využívají i metod blízkých terapeutickému působení. To znamená, že se pracuje i jiným způsobem, než je běžné při vyučování, a to prostřednictvím metod, které je možné svěřit pouze proškoleným a supervidovaným pracovníkům. V konkrétních odůvodněných individuálních případech provádí pracovníci této úrovně také časnou intervenci. V rámci školy či organizace může preventivní pracovník na pokročilé úrovni odborně vést (poskytovat konzultace apod.) primárně preventivní pracovníky nižší úrovně a sám zároveň spolupracuje s preventivním pracovníkem na expertní úrovni.</p> <p>Příklady typických pozic pro pokročilou úroveň jsou:</p>

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- Školní speciální pedagog či psycholog realizující program indikované primární prevence založený na screeningu rizikových osobnostních faktorů.
- Pedagog či etoped v roli školního metodika prevence realizující minimální preventivní program na škole, který vykonává další povinnosti specifikované vyhláškou č.72/2005 Sb., v platném znění.
- Speciální pedagog (etoped) ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy či ve středisku výchovné péče zodpovědný za realizaci primární prevence.
- Vedoucí pracovník, zodpovědný za podobu a kvalitu primárně preventivních a vzdělávacích aktivit v rámci certifikovaného programu nestátní neziskové organizace.

Argumenty podporující zařazení kvalifikace do prioritně vytvářené skupiny z důvodu jejího významu a využitelnosti:

7. Předložte, prosím, argumenty, na jejichž základě lze říci, že **o tuto kvalifikaci bude zájem ze strany zájemců o získání certifikátu a že po této kvalifikaci bude poptávka na trhu práce** a bude zde dobře uplatnitelná - např. předpokládaný rozsah nábory pracovníků s touto kvalifikací do vaší společnosti, předpokládaný počet pracovníků vaší společnosti zvyšujících touto cestou svou kvalifikaci apod. Znáte jiné společnosti, které budou uznávat tuto kvalifikaci a využívat ji při své personální práci, např. při výběru nových zaměstnanců a rozvoji kompetencí stávajících zaměstnanců?

Vyjádření navrhovatele:

Do škol a školských zařízení vstupuje celá řada odborníků z mnoha resortů (lékaři, záchranáři, policisté, sociální pracovníci, vojáci, psychologové apod.) s cílem realizace primární prevence. Naším cílem je vytvořit systém, který by v budoucnu garantoval, že ve školách a školských zařízeních budou s dětmi v oblasti primární prevence rizikového chování pracovat odborníci, u nichž bude možno stanovit, na jaké úrovni primární prevence jsou kompetentní a způsobilí.

Čtyřúrovňový model vzdělávání byl vytvořen v rámci projektu financovaného z evropských strukturálních fondů VYNSPI I.¹¹ a v roce 2012 vyšel v publikaci: Charvát, M., Jurystová, L., Miovský, M., (2012). Čtyřúrovňový model kvalifikačních stupňů pro pracovníky v primární prevenci rizikového chování ve školství. Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga.

V navazujícím projektu VYNSPI II.¹² byl pak v letech 2014 – 2015 (březen) pilotně ověřen.

¹¹ Tvorba systému modulárního vzdělávání v oblasti prevence sociálně patologických jevů pro pedagogické a poradenské pracovníky škol a školských zařízení na celostátní úrovni. CZ.1.07/1.3.00/08.0205 ESF OP VK

¹² Implementace a evaluace minimálního preventivního programu, systémových nástrojů ve vzdělávání a vytvoření sběrného systému v oblasti prevence rizikového chování pro pracovníky škol a školských zařízení na celostátní úrovni, CZ.1.07/1.1.00/53.0017

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Navrhovaný model zohledňuje existující pozice ve školství a nezpochybňuje dosavadní vývoj vzdělávání v primární prevenci (naopak **vychází a staví na kontextuálních vazbách dosavadního vzdělávacího systému**) a je též přístupný snadné aktualizaci týkající se jednotlivých dílčích parametrů.

Důraz na zavedení čtyřúrovňového modelu rovněž klade **Národní strategie primární prevence rizikového chování u dětí a mládeže v působnosti Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na období 2013 – 2018**. Jedním z prioritních bodů kapitoly 2.6. *Vzdělávání v oblasti primární prevence* je *Ověření a implementace Systému čtyřstupňového modelu vzdělávání pro pracovníky v primární prevenci rizikového chování ve školství*.

Preventivní pracovník na pokročilé úrovni je ukotvena poradenskou vyhláškou 72/2005 v novelizaci 116/2011 (VYHLÁŠKA ze dne 9. února 2005 o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních ve znění vyhlášky č. 116/2011 Sb.: školní metodik prevence, školní psycholog, psycholog v PPP), pracovníci SVP Vyhláškou č. 458/2005 Sb., kterou se upravují podrobnosti o organizaci výchovně vzdělávací péče ve střediscích výchovné péče (psychologové, etopedi). Dále pak proces certifikace poskytovatelů programů primární prevence rizikového chování organizovaný MŠMT charakterizuje, jaké preventivní aktivity může vykonávat pracovník v certifikovaném programu PP (na jaké úrovni: všeobecné, selektivní a indikované prevence). Pracovník, oprávněný realizovat indikovanou primární prevenci (se zvýšeně rizikovými jedinci) je definován jako Preventivní pracovník na pokročilé úrovni.

Předpokládáme velkou poptávku o tuto kvalifikaci ze strany škol, školských zařízení (PPP, SVP), externích subjektů vstupujících s preventivními programy do škol (z oblasti zdravotnictví, neziskové organizace, Policie ČR, Městské Policie, pracovníci záchranných složek apod.).

8. **Znáte pro tuto kvalifikaci možnou Autorizovanou osobu (AOs)** – provádějící ověřování dle hodnotícího standardu, například jedna silná AOs, případně více menších AOs?

Poznámka: Uveďte, pokud možno, konkrétní návrh.

Vyjádření navrhovatele:

Akreditované vzdělávací instituce pro organizaci zkoušek v rámci kvalifikačních

stupňů pracovníků v primární prevenci by měly dle navrhovatele splňovat tyto náležitosti

Požadavky institucionální:

Instituce realizuje vzdělávání v primární prevenci, tj. realizuje akreditované kurzy dle vyhlášky o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků (č. 317/2005 Sb.).

Instituce se prokazatelně déle než 3 roky věnuje vzdělávání pracovníků v primární prevenci

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

rizikového chování. Autorizovanou osobou je tedy např. vysoká škola, pedagogicko psychologická poradna, kde pracuje oblastní metodik prevence, regionální centrum prevence, přímořízené organizace MŠMT např. NUV.

Požadavky personální:

Pro zajištění požadované odbornosti a kvality pracoviště je nezbytné, aby ve vzdělávací instituci působili (byli v pracovněprávním vztahu) alespoň dva pracovníci s kvalifikací Preventivní pracovník na expertní úrovni. Akreditovanými vzdělávacími institucemi se mohou stát např. krajská centra prevence (např. pedagogicko-psychologické poradny, nestátní neziskové organizace, univerzity) a další organizace, které v současné době působí jako metodická a koordinační pracoviště v oblasti primárně preventivních aktivit a tuto funkci v podstatě již neoficiálně plní.

Autorizované osoby

Autorizovaná osoba je fyzická osoba, která je oprávněna v rámci kvalifikačních zkoušek u uchazečů ověřovat odborné specifické kompetence (odborné znalosti a dovednosti) a též odborné kompetence obecné, stanovené v kvalifikačním a hodnoticím standardu pro všechny čtyři úrovně. (Tento standard bude dotvořen v červenci 2015). Autorizovanou osobou se může na základě žádosti a následného schválení autorizujícím orgánem (MŠMT) stát pouze osoba s kvalifikací Preventivní pracovník na expertní úrovni primární prevence.

Zkušební komise pro ověřování kvalifikačních předpokladů:

Zkušební komise je vždy složena z interních a/nebo externích pracovníků akreditovaných vzdělávacích institucí. Pro ověření kvalifikačních předpokladů pro každou úroveň navrhuje počet autorizovaných osob takto:

Pro zkoušení uchazečů o kvalifikaci Preventivní pracovník ne pokročilé úrovní:

Zkouška probíhá před zkušební komisí složenou ze dvou autorizovaných osob. Oba členové zkušební komise mohou pocházet z jednoho akreditovaného pracoviště.

Navrhujeme tyto konkrétní požadavky pro AOS:

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat tento požadavek:

vysokoškolské vzdělání se zaměřením na psychologii nebo/ a speciální pedagogiku, 5 let praxe v systému školních nebo školských poradenských služeb na pozici související s primární prevencí rizikového chování. Z toho minimálně 1 rok v období posledních dvou let před podáním žádosti

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

o udělení autorizace. U autorizovaného zástupce by bylo vhodné prokázat účast na zpracovávání koncepčních a strategických dokumentů v oblasti prevence rizikového chování, publikační a vzdělávací činnost. Souhrnně je AOS osoba s kvalifikací Preventivní pracovník na expertní úrovni primární prevence.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, který nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícím orgánem nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem. Soubor požadavků je definován v samostatné metodice.

Žádost o autorizaci naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: www.msmt.cz

V rámci projektu VYNSPI 2 (Implementace a evaluace minimálního preventivního programu, systémových nástrojů ve vzdělávání a vytvoření sběrného systému v oblasti prevence rizikového chování pro pracovníky škol a školských zařízení na celostátní úrovni, CZ.1.07/1.1.00/53.0017) řešeného Klinikou adiktologie, 1.LF UK a VFN v Praze bude do července 2015 vytvořena konkrétní metodika, dle které mohou autorizované osoby postupovat při zkoušení uchazečů o danou profesi a ve stejném termínu bude k dispozici též konkrétní soubor testových otázek, dle kterých lze hodnotit uchazeče o danou profesi. V červenci 2015 budou tedy k dispozici kompletní nástroje pro autorizaci profese.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

9. Znáte pro tuto kvalifikaci možné vzdělavatele, kteří budou mít zájem a budou schopni vzdělávat pro tuto kvalifikaci i zajistit její propagaci?

Posuzujte:

- *Zájem vzdělávat*
- *Schopnost vzdělávat*
- *Schopnost propagace*

Vyjádření navrhovatele:

Předpokládáme velkou poptávku o tuto kvalifikaci ze strany škol, školských zařízení (PPP, SVP), externích subjektů vstupujících s preventivními programy do škol (z oblasti zdravotnictví, neziskové organizace, Policie ČR, Městské Policie, pracovníci záchranných složek apod.). Zájem o vzdělávání se tedy předpokládá na straně těchto poskytovatelů programů primární prevence. Schopnost vzdělávání pro tuto kvalifikaci se předpokládá na vysokých školách, pedagogických fakultách a 1. LF UK, které mají akreditované kurzy DVPP. Dále pak např. prostřednictvím akreditovaných kurzů realizovaných neziskovými organizacemi zaměřující se na primární prevenci (např. Specializační studia pro školní metodiky prevence). Motivovanost ke vzdělávání se pro tuto kvalifikaci chceme podpořit propojením a souladem s kariéřním řádem učitelů. Schopnost propagace tohoto vzdělávání je možná ve spolupráci s MŠMT.

Navrhovatel:

prof. PhDr. Michal Miovský Ph.D., přednosta

Klinika adiktologie 1.LF UK a VFN v Praze

.....

Jméno a příjmení, organizace

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Příloha 4 Návrh nové kvalifikace pro ověřování: Preventivní pracovník na expertní úrovni

Návrh nové kvalifikace pro ověřování

dle zákona č. 179/2006 Sb.

Název kvalifikace:	Preventivní pracovník na expertní úrovni
Pozice v Národní soustavě povolání (NSP), ke které se váže navrhovaná kvalifikace nebo činnosti, které kvalifikace umožňuje vykonávat (pokud není odpovídající pozice v NSP):	
Název pozice v NSP: --	
Činnosti („popis pracovního místa“):	<p>Preventivní pracovník na expertní úrovni vykonává zejména činnosti koordinační, metodické, poradenské, vzdělávací a supervizní. Koordinuje systém primární prevence a spolupráci klíčových aktérů v rámci větších celků, například obcí, regionů či krajů. V mezích své působnosti metodicky vede ostatní preventivní pracovníky nižších úrovní. Monitoruje výskyt rizikového chování v daném území, je schopen evaluovat probíhající programy, spoluvytváří a inovuje metodiky nových preventivních programů, podílí se na jejich implementaci atp. Organizuje systém vzdělávání preventivních pracovníků, kde působí jako lektor anebo garant. Vede intervizní skupiny preventivních pracovníků. Je schopen provádět krizovou intervenci či jiné obtížnější intervenční zásahy, které školy nedokážou samy vyřešit. Může působit jako autorizovaná osoba při kvalifikačních zkouškách pracovníků v PPRCH. Publikuje odborná sdělení na vzdělávacích akcích, konferencích či v odborných časopisech a věnuje se rozvoji PPRCH.</p> <p>Příklady typických pozic pro expertní úroveň jsou:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vedoucí oblastní metodik prevence v rámci pedagogicko-psychologických poraden (je ukotven poradenskou vyhláškou 72/2005 v novelizaci 116/2011, VYHLÁŠKA ze dne 9. února 2005 o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních ve znění vyhlášky č. 116/2011 Sb.) • Metodik prevence či koordinátor prevence v rámci větších obcí či krajských a jiných úřadů (legislativně ukotveni krajský školský koordinátor prevence, krajský protidrogový koordinátor, krajský koordinátor prevence kriminality). • Lektor či garant kurzu nebo specializačního studia v rámci DVPP, respektive i obecněji v rámci vzdělávání pracovníků v primární prevenci. • Lektor primární prevence (s praxí alespoň 5 let) a dlouhodobým sebezkušenostním

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

výcvikem realizující pro své kolegy intervizní či supervizní setkávání.

- Supervizor v oblasti primární prevence.

Argumenty podporující zařazení kvalifikace do prioritně vytvářené skupiny z důvodu jejího významu a využitelnosti:

10. Předložte, prosím, argumenty, na jejichž základě lze říci, že **o tuto kvalifikaci bude zájem ze strany zájemců o získání certifikátu a že po této kvalifikaci bude poptávka na trhu práce** a bude zde dobře uplatnitelná - např. předpokládaný rozsah nábory pracovníků s touto kvalifikací do vaší společnosti, předpokládaný počet pracovníků vaší společnosti zvyšujících touto cestou svou kvalifikaci apod. Znáte jiné společnosti, které budou uznávat tuto kvalifikaci a využívat ji při své personální práci, např. při výběru nových zaměstnanců a rozvoji kompetencí stávajících zaměstnanců?

Vyjádření navrhovatele:

Do škol a školských zařízení vstupuje celá řada odborníků z mnoha resortů (lékaři, záchranáři, policisté, sociální pracovníci, vojáci, psychologové apod.) s cílem realizace primární prevence. Naším cílem je vytvořit systém, který by v budoucnu garantoval, že ve školách a školských zařízení budou s dětmi v oblasti primární prevence rizikového chování pracovat odborníci, u nichž bude možno stanovit, na jaké úrovni primární prevence jsou kompetentní a způsobilí.

Čtyřúrovňový model vzdělávání byl vytvořen v rámci projektu financovaného z evropských strukturálních fondů VYNSPI I.¹³ a v roce 2012 vyšel v publikaci: Charvát, M., Jurystová, L., Miovský, M., (2012). Čtyřúrovňový model kvalifikačních stupňů pro pracovníky v primární prevenci rizikového chování ve školství. Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga.

V navazujícím projektu VYNSPI II.¹⁴ byl pak v letech 2014 – 2015 (březen) pilotně ověřen.

Navrhovaný model zohledňuje existující pozice ve školství a nezpochybňuje dosavadní vývoj vzdělávání v primární prevenci (naopak **vychází a staví na kontextuálních vazbách dosavadního vzdělávacího systému**) a je též přístupný snadné aktualizaci týkající se jednotlivých dílčích parametrů.

Důraz na zavedení čtyřúrovňového modelu rovněž klade **Národní strategie primární prevence rizikového chování u dětí a mládeže v působnosti Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na období 2013 – 2018**. Jedním z prioritních bodů kapitoly 2.6. *Vzdělávání v oblasti*

¹³ Tvorba systému modulárního vzdělávání v oblasti prevence sociálně patologických jevů pro pedagogické a poradenské pracovníky škol a školských zařízení na celostátní úrovni. CZ.1.07/1.3.00/08.0205 ESF OP VK

¹⁴ Implementace a evaluace minimálního preventivního programu, systémových nástrojů ve vzdělávání a vytvoření sběrného systému v oblasti prevence rizikového chování pro pracovníky škol a školských zařízení na celostátní úrovni, CZ.1.07/1.1.00/53.0017

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

primární prevence je ověření a implementace Systému čtyřstupňového modelu vzdělávání pro pracovníky v primární prevenci rizikového chování ve školství.

Čtvrtá úroveň: Preventivní pracovník na expertní úrovni je ukotven zejména v koordinačních, koncepčních, supervizních a kontrolních rolích v prevenci (viz více typické pozice), dále je ukotven v procesu certifikace poskytovatelů programů primární prevence rizikového chování organizovaný MŠMT charakterizuje, jaké preventivní aktivity může vykonávat pracovník v certifikovaném programu PP (na jaké úrovni: všeobecné, selektivní a indikované prevence) a kdo může být certifikátorem v primární prevenci. Pracovník, oprávněný realizovat certifikaci je definován jako Preventivní pracovník na expertní úrovni.

Předpokládáme velkou poptávku o tuto kvalifikaci ze strany škol, školských zařízení (PPP, SVP) a zejména ze strany Státní správy (koordinační a koncepční pozice v oblasti primární prevence) a vysokých škol (výuka, lektorství v programech DVPPP).

11. Znáte pro tuto kvalifikaci možnou Autorizovanou osobu (AOs) – provádějící ověřování dle hodnotícího standardu, například jedna silná AOs, případně více menších AOs?

Poznámka: Uveďte, pokud možno, konkrétní návrh.

Vyjádření navrhovatele:

Akreditované vzdělávací instituce pro organizaci zkoušek v rámci kvalifikačních

stupňů pracovníků v primární prevenci by měly dle navrhovatele splňovat tyto náležitosti

Požadavky institucionální:

Instituce realizuje vzdělávání v primární prevenci, tj. realizuje akreditované kurzy dle vyhlášky o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků (č. 317/2005 Sb.).

Instituce se prokazatelně déle než 3 roky věnuje vzdělávání pracovníků v primární prevenci rizikového chování.

Požadavky personální:

Pro zajištění požadované odbornosti a kvality pracoviště je nezbytné, aby ve vzdělávací instituci působili (byli v pracovněprávním vztahu) alespoň dva pracovníci s kvalifikací Preventivní pracovník na expertní úrovni. Akreditovanými vzdělávacími institucemi se mohou stát např. krajská centra prevence (např. pedagogicko-psychologické poradny, nestátní neziskové organizace, univerzity) a další organizace, které v současné době působí jako metodická a

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

koordináční pracoviště v oblasti primárně preventivních aktivit a tuto funkci v podstatě již neoficiálně plní.

Autorizované osoby

Autorizovaná osoba je fyzická osoba, která je oprávněna v rámci kvalifikačních zkoušek u uchazečů ověřovat odborné specifické kompetence (odborné znalosti a dovednosti) a též odborné kompetence obecné, stanovené v kvalifikačním a hodnoticím standardu pro všechny čtyři úrovně. (Tento standard bude dotvořen v červenci 2015). Autorizovanou osobou se může na základě žádosti a následného schválení autorizujícím orgánem (MŠMT) stát pouze osoba s kvalifikací Preventivní pracovník na expertní úrovni primární prevence.

Zkušební komise pro ověřování kvalifikačních předpokladů:

Zkušební komise je vždy složena z interních a/nebo externích pracovníků akreditovaných vzdělávacích institucí. Pro ověření kvalifikačních předpokladů pro každou úroveň navrhujeme počet autorizovaných osob takto:

Pro zkoušení uchazečů o kvalifikaci Preventivní pracovník na expertní úrovni:

Zkouška probíhá před zkušební komisí složenou ze dvou autorizovaných osob na 4. úrovni odbornosti, přičemž alespoň jeden ze členů zkušební komise musí pocházet z jiné akreditované vzdělávací instituce, tj. nebýt součástí pracovního týmu instituce, z níž pochází žadatel o tuto úroveň, a nemít s příslušnou vzdělávací institucí žadatele jiný pracovněprávní vztah.

Navrhujeme tyto požadavky pro AOS:

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat tento požadavek:

vysokoškolské vzdělání se zaměřením na psychologii nebo/ a speciální pedagogiku, 5 let praxe v systému školních nebo školských poradenských služeb na pozici související s primární prevencí rizikového chování. Z toho minimálně 1 rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace. U autorizovaného zástupce by bylo vhodné prokázat účast na zpracovávání koncepčních a strategických dokumentů v oblasti prevence rizikového chování, publikační a vzdělávací činnost. Souhrnně je AOS osoba s kvalifikací Preventivní pracovník na expertní úrovni primární prevence.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, který nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícím orgánem nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem. Soubor požadavků je definován v samostatné metodice.

Žádost o autorizaci naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: www.msmt.cz

V rámci projektu VYNSPI 2 (Implementace a evaluace minimálního preventivního programu, systémových nástrojů ve vzdělávání a vytvoření sběrného systému v oblasti prevence rizikového chování pro pracovníky škol a školských zařízení na celostátní úrovni, CZ.1.07/1.1.00/53.0017) řešeného Klinikou adiktologie, 1.LF UK a VFN v Praze bude do července 2015 vytvořena konkrétní metodika, dle které mohou autorizované osoby postupovat při zkoušení uchazečů o danou profesi a ve stejném termínu bude k dispozici též konkrétní soubor testových otázek, dle kterých lze hodnotit uchazeče o danou profesi. V červenci 2015 budou tedy k dispozici kompletní nástroje pro autorizaci profese.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

12. Znáte pro tuto kvalifikaci možné vzdělavatele, kteří budou mít zájem a budou schopni vzdělávat pro tuto kvalifikaci i zajistit její propagaci?

Posuzujte:

- *Zájem vzdělávat*
- *Schopnost vzdělávat*
- *Schopnost propagace*

Vyjádření navrhovatele:

Předpokládáme velkou poptávku o tuto kvalifikaci ze strany škol, školských zařízení (PPP, SVP), externích subjektů vstupujících s preventivními programy do škol (z oblasti zdravotnictví, neziskové organizace, Policie ČR, Městské Policie, pracovníci záchranných složek apod.). Zájem o vzdělávání se tedy předpokládá na straně těchto poskytovatelů programů primární prevence a zejména na straně Státní správy (vzdělávání pro koordinační a koncepční pozice v primární prevenci).

Schopnost vzdělávání pro tuto kvalifikaci se předpokládá na vysokých školách, pedagogických fakultách a 1. LF UK, které mají akreditované kurzy DVPP. Zároveň je akreditováno vzdělávání pro certifikátory (také preventivní pracovník na expertní úrovni) v primární prevenci na NUV. Motivovanost ke vzdělávání se pro tuto kvalifikaci chceme podpořit propojením a souladem s kariéřním řádem učitelů.

Schopnost propagace tohoto vzdělávání je možná ve spolupráci s MŠMT.

Navrhovatel:

prof. PhDr. Michal Miovský Ph.D., přednosta

Klinika adiktologie 1.LF UK a VFN v Praze

.....

Jméno a příjmení, organizace, podpis